2014 m. kovo 13 d., ketvirtadienis

P7_TA(2014)0250

Nuosavybės ir gerovės kūrimo vaidmuo naikinant skurdą ir skatinant tvarų vystymąsi

2014 m. kovo 13 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl nuosavybės teisių, turto nuosavybės ir gerovės kūrimo vaidmens naikinant skurdą ir skatinant tvarų vystymąsi besivystančiose šalyse (2013/2026(INI))

(2017/C 378/26)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 17 straipsnį, kuriame minima teisė į nuosavybę,

— atsižvelgdamas į 2000 m. rugsėjo 8 d. Tūkstantmečio deklaraciją, kurioje nustatyti Tūkstantmečio vystymosi tikslai (TVT), ypač į 1, 3 ir 7 tikslus,

— atsižvelgdamas į 2005 m. gruodžio 20 d. pasirašytą Tarybos, Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų, Europos Parlamento ir Komisijos bendrą pareiškimą „Europos konsensusas“, skirtą Europos Sąjungos vystymosi politikai, ypač į jo 11 ir 92 dalis,

— atsižvelgdamas į 2004 m. spalio 19 d. Komisijos komunikatą „ES gairės žemės politikos kūrimui ir reformų procesams besivystančiose šalyse remti“ (COM(2004)0686),

— atsižvelgdamas į 2010 m. kovo 31 d. Komisijos komunikatą „ES pagalbos besivystančioms šalims sprendžiant aprūpinimo maistu problemas politikos programa“ (COM(2010)0127),

— atsižvelgdamas į 2011 m. spalio 13 d. Komisijos komunikatą „ES vystymosi politikos poveikio didinimas. Pokyčių darbotvarkė“ (COM(2011)0637),

— atsižvelgdamas į 2013 m. vasario 27 d. Komisijos komunikatą „Pasiturimas gyvenimas visiems. Skurdo panaikinimas ir tvarios pasaulio ateities užtikrinimas“ (COM(2013)0092),

— atsižvelgdamas į 2004 m. lapkričio mėn. Komisijos priimtas gaires „ES žemės politikos gairės. ES gairės žemės politikos kūrimui ir reformų procesams besivystančiose šalyse remti“,

— atsižvelgdamas į 2008 m. Jungtinių Tautų žmonių gyvenviečių programos tyrimą „Saugių teisių į žemę užtikrinimas visiems“ (angl. *Secure Land Rights for All*) ir Jungtinių Tautų žmonių gyvenviečių programos vadovą „Kaip plėtoti skurstantiesiems palankią žemės politiką: procesas, gairės ir pamokos“ (angl. *How to Develop a Pro-Poor Land Policy: Process, Guide and Lessons*),

— atsižvelgdamas į 2009 m. birželio 11 d. JT specialiojo pranešėjo teisės į maistą klausimais Olivier De Schutterio pranešimą „Didelio masto žemės įsigijimas ir nuoma: pagrindiniai principai ir priemonės žmogaus teisių problemoms spręsti“ (angl. *Large-scale land acquisitions and leases: a set of core principles and measures to address the human rights challenge*),

— atsižvelgdamas į 2009 m. Nairobyje (Kenija) pasirašytą deklaraciją „Urbanizacijos problemos ir skurdo mažinimas AKR šalyse“,

— atsižvelgdamas į 2010 m. Romoje vykusiame pasauliniame aukščiausiojo lygio susitikime dėl aprūpinimo maistu priimtą deklaraciją,

2014 m. kovo 13 d., ketvirtadienis

— atsižvelgdamas į deklaraciją „Pasaulinis iššūkis – iki 2020 m. panaikinti lūšnynus“, pasirašytą per 2012 m. lapkričio 26–28 d. Rabate (Marokas) vykusią tarptautinę konferenciją,

— atsižvelgdamas į deklaraciją „Tvari urbanizacija siekiant panaikinti skurdą miestuose“, priimtą per 2013 m. rugsėjo 3–6 d. Kigalyje (Ruanda) vykusią antrąją AKR, Europos Komisijos ir JT žmonių gyvenviečių programos trišalę konferenciją,

— atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių (angl. UNDRIP) ir į Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) 1989 m. konvenciją (Nr. 169) dėl čiabuvių ir gentimis gyvenančių tautų,

— atsižvelgdamas į Atsakingo investavimo į žemės ūkį principus, kuriais atsižvelgiama į teises, pragyvenimo šaltinius ir išteklius (angl. PRAI), į Maisto ir žemės ūkio organizacijos Savanoriškas atsakingo žemės ūkio struktūrų, žuvininkystės ir miškų valdymo gaires siekiant užtikrinti nacionalinį aprūpinimą maistu ir į Afrikos Sąjungos programą ir gaires dėl žemės politikos Afrikoje (angl. ALFPG),

— atsižvelgdamas į Aukšto lygio komisijos vystymosi po 2015 m. darbotvarkės klausimais rekomendacijas įtraukti tikslą dėl moterų ir vyrų žemės ūkio struktūrų valdymo ir pripažinti, kad moterys ir mergaitės, be kita ko, turi turėti vienodą teisę į žemės ir kito turto nuosavybę;

— atsižvelgdamas į savo 2011 m. rugsėjo 27 d. rezoliuciją dėl ES pagalbos besivystančioms šalims sprendžiant aprūpinimo maistu problemas politikos programos ([1]),

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 48 straipsnį,

— atsižvelgdamas į Vystymosi komiteto pranešimą ir Moterų teisių ir lyčių lygybės komiteto nuomonę (A7-0118/2014),

A. kadangi nuosavybės teises galima apibrėžti kaip taisykles, reglamentuojančias sąlygas, kuriomis atskiros suinteresuotosios šalys, bendruomenės, viešieji ir privatieji subjektai, remiantis oficialiais teisės aktais ar įprastomis nuostatomis, įgyja teisę į materialųjį ir nematerialųjį turtą ir išlaiko jį; kadangi, pagal JT žmonių gyvenviečių programą, žemės ūkio struktūra konkrečiai gali būti oficialios (besąlygiška nuosavybės teisė, turto nuoma sutarties pagrindu, viešoji ir privačioji nuoma), paprotinės arba religinės kilmės; kadangi ES žemės politikos gairėse numatoma, kad teisės į žemę ne visuomet apsiriboja vien tik privačia nuosavybe siaurąja prasme, bet gali būti grindžiamos asmeninių teisių ir pareigų ir kolektyvinio reguliavimo pusiausvyra įvairiais lygmenimis;

B. kadangi pasaulyje 1,2 mlrd. žmonių gyvena į naudojamą nuosavybę neturėdami oficialių teisių ir gyvena neturėdami nuolatinių namų ar galimybės naudotis žeme; ypač kadangi daugiau kaip 90 proc. kaimo gyventojų Užsachario Afrikoje (iš kurių 370 mln. žmonių laikomi skurstančiais) galimybes naudotis žeme ir gamtos ištekliais gauna per teisiškai nesaugias paprotines ir neoficialias žemės naudojimo sistemas;

C. kadangi bendra neteisėto ir neregistruoto turto vertė sudaro daugiau kaip 9,3 trln. USD, o ši suma yra 93 kartais didesnė už bendrą besivystančioms šalims per pastaruosius 30 metų skirtą užsienio pagalbos dydį;

D. kadangi nors ir pasiektas septintasis TVT (11 tikslas) – iki 2020 m. pagerinti 100 mln. lūšnynų gyventojų gyvenimą, tačiau tokių gyventojų skaičius (2012 m. jų buvo 863 mln.), atsižvelgiant į absoliučiąją vertę, ir toliau auga; kadangi JT žmonių gyvenviečių programos vertinimu, lūšnynuose gyvena 1 mlrd. žmonių ir manoma, kad 2050 m. lūšnynuose gyvens 3 mlrd. žmonių; kadangi Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto 11 straipsnyje pripažįstama visuotinė teisė į būstą ir nuolatinį gyvenimo sąlygų gerinimą;

([1]) OL C 56 E, 2013 2 26, p. 75.

E. kadangi kaimo regionuose apie 200 mln. žmonių (beveik 20 proc. pasaulyje skurdžiai gyvenančių asmenų) neturi galimybių naudotis pakankamu žemės plotu, kad galėtų užsidirbti pragyvenimui; kadangi, atsižvelgiant į kaimo žemę, susiduriama su įvairiomis problemomis, pvz., gyventojų skaičiaus augimu, žemės paskirties keitimu, komercinėmis investicijomis, aplinkos prastėjimu dėl sausros, dirvos erozijos ir maistingųjų medžiagų išeikvojimo, taip pat dėl gaivalinių nelaimių ir konfliktų; ir kadangi teisių į žemę užtikrinimas yra būtinas norint skatinti socialinį stabilumą, mažinant netikrumą ir konfliktų dėl žemės skaičių;

F. kadangi auga privačiųjų investuotojų ir vyriausybių susidomėjimas didelių ariamos žemės plotų įsigijimu ir ilgalaike nuoma, daugiausia besivystančiose Afrikos ir Lotynų Amerikos šalyse;

G. kadangi savavališkas politinių valdžios institucijų vykdomas žemės skyrimas skatina korupciją, nesaugumą, skurdą ir smurtą;

H. kadangi žemės valdymo klausimai yra glaudžiai susiję su pagrindinėmis XXI a. problemomis, būtent su aprūpinimu maistu, energijos stygiumi, miestų plėtra ir gyventojų skaičiaus didėjimu, blogėjančia aplinkos būkle, klimato kaita, gaivalinėmis nelaimėmis ir konfliktų sprendimu, ir dėl to didėja poreikis teikti pirmenybę visapusiškai žemės reformai;

I. kadangi pasaulyje pagal paprotines normas valdoma apytiksliai 1,4 mlrd. hektarų žemės; kadangi dabartinės žemės valdymo struktūros Afrikoje, Azijoje ir Lotynų Amerikoje yra labai skirtingos ir vykdant žemės įforminimą negalima nepaisyti susiklosčiusios – ar besąlygiškos nuosavybės ar bendruomeninės teisės – vietinės paprotinės tvarkos;

J. kadangi Konvencijoje dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims (angl. CEDAW) teigiama, kad moterys ir sutuoktiniai turi lygias teises į turto nuosavybę ir įsigijimą; tačiau kadangi daugumoje žemės ūkio struktūrų ir nuosavybės teisių sistemų moterys oficialiai arba praktiškai diskriminuojamos;

K. kadangi daugelyje besivystančių šalių moterų nuosavybės teisės, garantuota galimybė naudotis žeme ir santaupomis bei kreditais nėra pripažintos visuomenėje; kadangi esant tokiai diskriminacinei aplinkai itin sudėtinga teisinėmis priemonėmis užtikrinti galimybę moterims pasinaudoti savo nuosavybės teisėmis, ypač susijusiomis su paveldėjimu;

L. kadangi besivystančiose šalyse visų pirma moterų teisės į žemę pažeidžiamos dėl to, kad išsivysčiusios šalys įsigyja vis daugiau didelių žemės sklypų komerciniais ar strateginiais tikslais, kaip antai žemės ūkio produktų gamyba, apsirūpinimo maistu saugumas ir energijos bei biokuro gamyba; kadangi moterys dažnai neturi galimybės pasinaudoti teisine pagalba ir būti atstovaujamos siekiant sėkmingai užginčyti nuosavybės teisių pažeidimus besivystančiose šalyse;

M. kadangi, atsižvelgiant į moterų kaip maisto gamintojų vaidmenį kaimo ir užmiesčio vietovėse ir į jų atsakomybę už šeimos narių maitinimą, siekiant sumažinti skurdą svarbu moterims užtikrinti saugias teises į žemę; kadangi moterims, kurios sudaro 70 proc. Afrikos ūkininkų, oficialiai priklauso vos 2 proc. žemės; kadangi neseniai įgyvendinus programas Indijoje, Kenijoje, Hondūre, Ganoje, Nikaragvoje ir Nepale buvo nustatyta, kad moterų valdomuose namų ūkiuose, palyginti su vyrų valdomais namų ūkiais, užtikrinamas didesnis apsirūpinimo maistu saugumas, geresnė sveikatos priežiūra ir daugiau dėmesio skiriama švietimui;

N. kadangi daugiau kaip 60 proc. nuolat badaujančiųjų sudaro moterys ir mergaitės ir kadangi besivystančiose šalyse 60–80 proc. maisto produktų pagamina būtent moterys ([1]);

([1]) Jungtinių Tautų Maisto ir žemės ūkio organizacija (FAO), politinis informacinis dokumentas Nr. 5 „Ekonominės ir socialinės perspektyvos“, 2009 m. rugpjūčio mėn.

2014 m. kovo 13 d., ketvirtadienis

O. kadangi apytiksliai 370 mln. čiabuvių gyventojų jaučia stiprų dvasinį, kultūrinį, socialinį ir ekonominį ryšį su savo tradicinėmis žemėmis, kurių valdymas dažnai yra bendruomeninis;

P. kadangi Visuotinės žmogaus teisių deklaracijos 17 straipsnyje pripažįstamos kiekvieno žmogaus teisės turėti nuosavybę vienam arba kartu su kitais ir kad iš nieko negali būti savavališkai atimta jo nuosavybė;

Q. kadangi čiabuvių galimybėms naudotis žeme suteikta konkreti apsauga pagal TDO konvenciją Nr. 169 ir Jungtinių Tautų deklaraciją dėl čiabuvių tautų teisių;

R. kadangi JT deklaracijos dėl čiabuvių tautų teisių 10 straipsnyje čiabuviams garantuojama teisė nebūti prievarta iškeldintiems iš savo žemių ar teritorijų ir tai, kad joks perkėlimas negali vykti be jų laisvo, išankstinio ir informuoto sutikimo, ir perkėlimas vykdomas tik sudarius susitarimą dėl sąžiningo ir teisingo atlyginimo ir, kai įmanoma, numatant galimybę sugrįžti;

Teisės į žemę, įskaitant nuosavybės teises, ir gerovės kūrimas

1. laikosi nuomonės, kad užtikrinus registruotas nuosavybės teises ir saugias teises į žemę paskatinamas ekonomikos augimas, taip pat socialinę sanglaudą ir taiką;

2. pabrėžia, kad užtikrinus teises į žemę ir daugiau teisingumo naudojantis žeme sukuriamas saugus pagrindas pragyvenimo šaltiniui, ekonominėms galimybėms ir, kaimo vietovėse, namų ūkių maisto gamybai;

3. pabrėžia, kad be asmeninės žemės nuosavybės turėtų būti pripažintos įvairios kitos teisinio žemės naudojimo formos, įskaitant rėmimąsi paprotinėmis žemės naudojimo sistemomis, kad būtų teisėtai apsaugotos teisės į namų žemės sklypus, ūkio paskirties žemę ir gamtos išteklius, kaip raginama JT žmonių gyvenviečių programoje;

4. pabrėžia, kad smulkiųjų savininkų, kurie besivystančiose šalyse sudaro 95 proc. galimų žemės savininkų, teisinio žemės naudojimo saugumas skatina vietos ekonomiką, didina apsirūpinimo maistu saugumą, mažina migraciją ir lėtina lūšnynų plėtrą miestuose; pažymi, kad, pvz., Etiopijoje, kurioje pradėtos taikyti nuosavybės teisės, vien dėl šio pokyčio per trejus metus vieno akro derlingumas padidėjo iki 40 proc. ([1]);

5. susirūpinęs pažymi, kad dėl kultūrinių tradicijų moterys dažnai lieka priklausomos nuo giminės vyrų, nuo kurių priklauso teisinio žemės naudojimo saugumas, ir be teisinės apsaugos; pabrėžia tarptautinius valstybių įsipareigojimus užtikrinti minimalias ekonomines ir socialines bei kultūrines teises, kurie apima ir vyriausybių įsipareigojimą užtikrinti, kad žemė būtų valdoma nediskriminuojant asmenų, ypač moterų ir skurstančių žmonių, ir nepažeidžiant kitų žmogaus teisių;

6. atkreipia dėmesį į tai, kad suteikus žmonėms galių patiems spręsti dėl savo išteklių ir oficialios paveldėjimo sąlygos labai paskatinami smulkieji savininkai tvariai investuoti į savo žemę įrengiant terasas bei drėkinimo sistemas ir taip švelninti klimato kaitos poveikį; atsižvelgdamas į tai pažymi, kad atlikus tyrimus paaiškėjo, jog namų ūkis, turintis visiškai saugią ir perduodamą žemę, apie 59,8 proc. labiau yra linkęs investuoti į terasas nei tas namų ūkis, kuris tikisi, kad žemė kaime bus perskirstyta per ateinančius penkerius metus;

7. pažymi, kad turėdamas nuosavybės teisės į žemę dokumentą asmuo gali už pagrįsto dydžio palūkanas pasiskolinti pinigų, kuriuos gali panaudoti verslui įsteigti ir plėtoti; pabrėžia, kad apsaugant nuosavybės teises galima remti konkurencingą verslo aplinką, kurioje gali stiprėti verslumo ir inovacijų dvasia;

8. pripažįsta, kad reikia išspręsti, kaip įveikti atotrūkį tarp įstatymiškumo, teisėtumo ir praktikos, sukuriant teisinio žemės naudojimo priemones, pagrįstas bendromis normomis, pradedant nuo esamų teisių pripažinimo ir užtikrinant, kad vyrai ir moterys, taip pat pažeidžiamos bendruomenės besivystančiose šalyse turėtų saugias teises į žemę ir turtą ir būtų visiškai apsaugoti nuo įsitvirtinusių interesų, dėl kurių jie galėtų prarasti nuosavybę;

([1]) JAV tarptautinės plėtros agentūra (angl. USAID) Etiopijoje, http://ethiopia.usaid.gov/programs/feed-future-initiative/projects/land-administration-nurture-development-land.

9. griežtai smerkia žemės grobimo praktiką, ypač kurią vykdant neteisėtai nusavinama skurstančių kaimo ir tradicinių klajoklių gyventojų žemė ir už tai nesuteikiama tinkama kompensacija; atkreipia dėmesį į tai, kad visame pasaulyje 2000–2013 m. ne mažiau kaip 32 mln. hektarų tapo mažiausiai 886 tarptautinių tokių didelio masto veiksmų žemės atžvilgiu dalimi ([1]); pabrėžia, kad tikėtina, jog šis skaičius atspindi tik dalį tikslaus didelio masto veiksmų žemės atžvilgiu skaičiaus;

10. prašo Komisijos ir valstybių narių vykdant paramos vystymuisi politiką atsižvelgti į išsivysčiusių šalių investuotojų vykdomus didelių žemės plotų įsigijimo besivystančiose šalyse, ypač Afrikos žemyne, procesus, dėl kurių daromas neigiamas poveikis vietos ūkininkams ir kurie itin žalingi moterims ir vaikams, kad šie žmonės būtų apsaugoti nuo nuskurdimo, bado ir priverstinio išvarymo iš jų kaimų ir žemių;

11. pabrėžia, kad vienas iš būdų kovoti su žemės grobimu yra valstybės paskatų gaminti biodegalus iš augalų ir subsidijų jų gamybai panaikinimas;

12. primena, kad, kai teisės į žemę neapsaugotos ir valdymas yra silpnas, vietos bendruomenėms kyla didelis pavojus, susijęs su maisto stygiumi, ūkininkų ir galvijų augintojų perkėlimu ar iškeldinimu; todėl primygtinai ragina valstybes nares skatinti nacionalinius besivystančių šalių pajėgumus stiprinti savo valdymo sistemas;

13. pabrėžia, kad tiek Tarptautiniame pilietinių ir politinių teisių pakte, tiek Tarptautiniame ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakte pripažįstama teisė apsispręsti ir ji apibrėžiama kaip visų žmonių teisė laisvai disponuoti savo natūralia gerove ir ištekliais, ir kad abiejuose šiuose paktuose nurodoma, jog iš jokio asmens negali būti atimtas pragyvenimo šaltinis; todėl pabrėžia, kad derybose dėl didelio masto žemės nuomos ir įsigijimo turi būti užtikrintas skaidrumas, tinkamas vietos bendruomenių, kurioms turi įtakos žemės nuoma ar pardavimas, dalyvavimas turint informaciją ir atskaitomybė už naudojimąsi pajamomis, kurios turėtų duoti naudos vietos gyventojams;

14. ragina Komisiją ir valstybes nares, pasitelkiant JT, patikrinti tokių įsigijimų poveikį žemės ūkio paskirties žemės dykumėjimui, moterų, ypač tų, kurios gyvena vienos arba išlaiko šeimą, teisių į būstą ir nuosavybę praradimui, aprūpinimui maistu ir jų, jų vaikų ir išlaikomų asmenų pragyvenimui;

15. pabrėžia, kad investicijų susitarimuose dėl didelio masto žemės įsigijimo arba nuomos turėtų būti deramai atsižvelgta į esamų žemės naudotojų teises, taip pat į ūkiuose įdarbintų darbuotojų teises; laikosi nuomonės, kad investuotojų pareigos turėtų būti aiškiai apibrėžtos ir užtikrinamas jų vykdymas, pvz., numatant sankcijų mechanizmus, jei negerbiamos žmogaus teisės; mano, kad visi žemės sandoriai taip pat turi apimti teisinį įpareigojimą, kad tam tikra minimali užaugintų kultūrinių augalų procentinė dalis turi būti parduota vietos rinkoje;

Teisių į žemę, įskaitant nuosavybės teises, ir tvaraus žemės valdymo užtikrinimo besivystančiose šalyse veiksmų planas

16. pabrėžia, kad žemės reforma turi būti lanksti, pritaikyta prie vietos, socialinių ir kultūrinių sąlygų, pvz., tradicinių genčių nuosavybės formų, ir ją vykdant daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama tam, kad daugiau įgaliojimų būtų suteikta pažeidžiamiausiems asmenims;

17. pabrėžia, kad kartu egzistuojantys paprotinio žemės valdymo sistema ir primesti kolonijiniai modeliai yra viena iš pagrindinių masinio su žeme susijusio nesaugumo priežasčių besivystančiose šalyse; todėl pabrėžia, kad būtina pripažinti paprotinės žemės naudojimo tvarkos, kuria remiantis asmenims ir bendruomenėms suteikiamos įstatyminės teisės, teisėtumą ir užkirsti kelią nuosavybės teisių atėmimui ir piktnaudžiavimui teisėmis į žemę, o tai ypač paplitęs reiškinys Afrikos bendruomenėse ir tarp daugybės Lotynų Amerikos čiabuvių gyventojų;

([1]) http://www.landmatrix.org/get-the-idea/global-map-investments/

2014 m. kovo 13 d., ketvirtadienis

18. pabrėžia, kad į miestus gyventi persikėlusių asmenų žemės naudojimo saugumo reguliavimas turi didelę įtaką investicijoms į gyvenamąjį būstą, ir tyrimai rodo, kad būsto renovacijų dalis išauga daugiau nei 66 proc.;

19. palankiai vertina Ruandos padarytą pažangą žemės duomenų srityje, nes visoje šalyje buvo galima įregistruoti visą žemę per iš tiesų trumpą laikotarpį;

20. įspėja dėl vienodo metodo taikymo siekiant užtikrinti žemės apsaugą; pabrėžia, kad oficialios žemės administravimo paslaugos veiksmingiausios yra tada, kai yra teikiamos vietos lygmeniu; todėl mano, kad veiksmingas apsaugotos teisės į žemę užtikrinimas gali priklausyti nuo centralizuotų valstybės žemės institucijų reformos ir atsakomybę reikėtų siekti perduoti vietos ir paprotinėms institucijoms; mano, kad žemės registraciją būtų galima patobulinti kompiuterizuojant žemės registrus ir kadastrų sistemas;

21. primena, kad žemės ūkis išlieka pagrindinis kaimo bendruomenių pragyvenimo ir aprūpinimo maistu šaltinis; visgi pažymi, kad kaimo vietovės patiria daugialypį spaudimą, nes auga gyventojų skaičius, keičiama žemės naudojimo paskirtis, vykdomos komercinės investicijos, prastėja aplinka dėl sausrų, dirvos erozijos ir maistingųjų medžiagų išeikvojimo, taip pat dėl gaivalinių nelaimių ir konfliktų; todėl mano, kad žemės naudojimo apsauga kaimo bendruomenėms yra labai svarbi siekiant TVT; mano, kad minėtiems iššūkiams įveikti galima imtis vairių politikos priemonių ir kad jas būtina pritaikyti, kad jos atitiktų vietos sąlygas;

22. mano, kad vyriausybės pareigūnai pirmiausia turėtų nustatyti, kokios žemės valdymo ir naudojimo sistemos jau egzistuoja, ir tada jomis remtis atsižvelgdami į neturtingų ir pažeidžiamų asmenų grupių interesus;

23. mano, kad decentralizavus žemės administravimą suteikiama daugiau galių vietos bendruomenėms ir asmenims, ir atkreipia dėmesį į tai, jog reikia užkirsti kelią vietos vadovų vykdomai korupcinei praktikai sudarant susitarimus su užsienio investuotojais ir bet kokioms pretenzijoms į neregistruotus atskirus žemės sklypus;

24. pabrėžia, kad bet koks žemės naudojimo paskirties pakeitimas turėtų vykti gavus laisvą, išankstinį ir informacija pagrįstą susijusių vietos bendruomenių sutikimą; primena, kad pagal tarptautinę teisę čiabuviams užtikrinta speciali jų teisių į žemę apsauga; vadovaudamasis Jungtinių Tautų deklaracija dėl čiabuvių tautų teisių primygtinai reikalauja, kad valstybės užtikrintų veiksmingas prevencijos priemones arba teisių gynimo priemones reaguojant į bet kokius veiksmus, kuriais siekiama atimti čiabuvių nuosavybės teises į jų žemę, teritorijas ar išteklius, arba dėl kurių ši teisė prarandama;

25. atkreipia dėmesį į tai, kad nedidelė registruotos žemės dalis Afrikoje (10 proc.) įregistruota naudojant pasenusias ir klaidomis pasižyminčias sistemas; pažymi, kad remiantis Pasaulio banko duomenimis ([1]) 27 šalys, per pastaruosius septynerius metus modernizavusios savo registrus, perpus sutrumpino vidutinį turto nuosavybės perdavimo laiką taip padidindamos skaidrumą, sumažindamos korupciją ir supaprastindamos mokesčių surinkimą; pabrėžia, kad vystymosi politikoje didelė svarba turėtų būti skiriama žemės registrų besivystančiose šalyse kūrimui ir tobulinimui;

26. primena, kad žemės naudojimo apsaugą galima užtikrinti įvairiais būdais, jei žemės naudotojų ir savininkų teisės yra aiškios; primena, kad apsaugą galima užtikrinti ne tik remiantis oficialios nuosavybės teise, bet ir remiantis aiškiomis, ilgalaikėmis nuomos sutartimis arba oficialiai pripažįstant paprotines teises ir neoficialius susitarimus ir taikant prieinamus ir veiksmingus ginčų sprendimo mechanizmus; ragina ES teikti paramą gebėjimų stiprinimui ir mokymo programoms žemės valdymo srityje siekiant apsaugoti neturtingų ir pažeidžiamų grupių teises į žemę, be kita ko, pasinaudojant kadastriniais tyrinėjimais ir registracija, taip pat dedant pastangas aprūpinti įranga švietimo įstaigas besivystančiose šalyse;

27. ragina ES stiprinti besivystančių šalių teismų pajėgumus veiksmingai užtikrinti nuosavybės teisę ir spręsti ginčus dėl žemės ir nusavinimų klausimus vadovaujantis visaapimančiu požiūriu, kuriuo siekiama konsoliduoti teismų sistemas ir teisinę valstybę;

([1]) „Verslo kūrimas 2012 m. Verslo kūrimas skaidresniame pasaulyje“ (angl. Doing Business 2012: Doing Business in a More Transparent World), Vašingtonas, Pasaulio bankas.

28. ragina ES padėti besivystančioms šalims įgyvendinti žemės valdymo reformas ir skatinti visų pirma visų suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą kartu vykdant informuotumo didinimo programas ir taip siekiant užtikrinti visapusišką visų susijusių šalių, ypač neturtingų ir pažeidžiamų asmenų, teisių pagarbą; kaip pavyzdį nurodo Madagaskarą ir vietos žemės valdymo biurus, nes šioje šalyje paprastos vietos iniciatyvos labai padėjo palengvinti žemės nuosavybės registraciją;

29. atkreipia dėmesį į tai, kad tvirtos fiskalinės politikos kūrimas besivystančiose šalyse tobulinant žemės registravimą ir apibrėžiant vertinimo funkcijas gerokai padidina metines pajamas iš žemės sandorių, pvz., Tailande per 10 metų laikotarpį jos padidėjo šešis kartus;

30. pažymi, kad oficialus teisių į žemę pripažinimas moterims nereiškia, kad šios teisės iš karto bus veiksmingai įgyvendinamos; ragina ES savo žemės reformų programose ypatingą dėmesį skirti moterų pažeidžiamumui dėl šeimos sudėties pokyčių ir jų galimybėms naudotis savo teisėmis ir užtikrinti, kad praktiškai namų ūkio dokumentuose žemės nuosavybė būtų įforminta abiejų sutuoktinių vardu;

31. ragina Komisiją ir valstybes nares įgyvendinant savo vystymosi ir humanitarinę politiką užtikrinti, kad besivystančiose šalyse būtų nustatytos teisėkūros priemonės, kuriomis nuosavybės teisių srityje būtų skatinama lyčių lygybė ir užkertamas kelias diskriminacijai dėl etninės kilmės, rasės ir civilinio statuso, ir imtis priemonių siekiant panaikinti didelius socialinius, politinius ir kultūrinius suvaržymus įgyjant teises į žemę;

32. ragina ES delegacijas besivystančiose šalyse stebėti moterų nuosavybės teisių padėtį siekiant užtikrinti, kad šios teisės nebūtų pažeidžiamos ir taip moterys būtų apsaugotos nuo pavojaus nuskurti ir patirti socialinę atskirtį;

33. ragina ES remti besivystančių šalių pastangas reformuoti žemės nuomos rinkas, kad naudotis žeme galėtų neturtingi asmenys ir kad būtų skatinamas augimas ir tuo pat metu išvengta per didelių nuomos rinkų suvaržymų;

Teisės į žemę ir nuosavybės teisės – svarbiausias ES vystymosi politikos klausimas

34. atkreipia dėmesį į tai, kad didelio masto žemės įsigijimai, be kita ko, yra tiesioginis prasto žemės valdymo besivystančiose šalyse padarinys; pabrėžia, kad ES pagalba turėtų būti siekiama stiprinti institucinius gebėjimus, kurie reikalingi siekiant užtikrinti apsaugotą teisę į žemę, kad būtų galima kovoti su nesąžininga nepagrįstos ekonominės naudos siekiančia veikla, biurokratine inercija, korupcine ir neatsakinga praktika;

35. teigiamai vertina ES dalyvavimą pasaulinėse su žeme susijusiose iniciatyvose; pabrėžia, jog ES, kaip pasaulinė vystymosi politikos lyderė, gali patobulinti šiuo metu ribotą požiūrį į tai, kaip spręsti žemės naudojimo klausimus, tiek aprėpties, tiek matomumo aspektais;

36. pažymi, kad norėdama gerinti nuosavybės teisių sistemas besivystančiose šalyse ES turi siekti užtikrinti, kad žmonės turėtų galimybę naudotis socialinės apsaugos ir draudimo sistemomis ir galėtų apsaugoti savo pragyvenimo šaltinius ir turtą nelaimės ar sukrėtimo atveju;

37. ragina įgyvendinti neprivalomas atsakingo žemių, žuvininkystės ir miškų valdymo gaires;

38. primygtinai ragina Komisiją nustatyti aiškiai apibrėžtą biudžeto eilutę ir dėmesį telkti ne į siaurą perspektyvą, bet į ilgalaikę žemės valdymo reformą siekiant racionalizuoti žemės naudojimą;

39. pabrėžia, kad tikėtina, jog keičiantis klimatui bus sunkiau užtikrinti apsaugotas teises į žemę perkeltiesiems asmenims ir pabėgėliams; todėl ragina ES teikti didesnę paramą, kad teisių į žemę aspektas būtų įtrauktas į humanitarinius ir vystymosi politikos veiksmus reaguojant nelaimių ir pilietinių konfliktų atveju, o vykdant žemės politiką būtų vienodai apsaugotos teisės į žemę skirtingoms etninėms, socialinėms ir kartų grupėms;

2014 m. kovo 13 d., ketvirtadienis

40. ragina Komisiją ir valstybes nares labiau įgalinti moteris kalbant apie jų teises į žemę ir galimybę gauti paveldėjimą, naudotis kreditais ir santaupomis pasibaigus konfliktams, visų pirma šalyse, kuriose moterų nuosavybės teisės nėra užtikrintos teisiškai ir nėra pripažintos visuomenėje ir kuriose dėl vienos lyties atžvilgiu šališkų teisės aktų, tradicinio požiūrio į moteris ir socialinės hierarchijos, kurioje dominuoja vyrai, moterims kyla sunkumų siekiant įgyti vienodas ir pagrįstas teises; ragina ES skatinti aktyvų naujai įsteigtos JT moterų organizacijos dalyvavimą sprendžiant šį klausimą;

41. palankiai vertina 2013 m. birželio mėn. G8 grupės inicijuotą Žemės skaidrumo iniciatyvą remiantis Gavybos pramonės skaidrumo iniciatyva ir tai, kad pripažinta, kad skaidrumas, kalbant apie įmonių ir žemės nuosavybę, taip pat apsaugotos nuosavybės teisės ir stiprios institucijos yra būtini siekiant sumažinti skurdą; visgi pabrėžia būtinybę stiprinti pastangas, kad būtų galima paskatinti veiksmingą žemės reformos įgyvendinimą;

42. dar kartą patvirtina ES įsipareigojimą mažinti skurdą pasaulyje užtikrinant tvarų vystymąsi ir pakartoja, kad ES į kiekvienos srities politiką ir praktiką, susijusią su santykiais su besivystančiomis šalimis, turėtų įtraukti aiškų lyčių aspektą ([1]);

43. pabrėžia, kad būtina stiprinti politikos priemones, kuriomis būtų užtikrintos vienodos moterų ir vyrų galimybės įsigyti nuosavybę besivystančiose šalyse; mano, kad į tai būtina atsižvelgti rengiant šalies programas ir kartu reikia užtikrinti reikalingas finansinės paramos priemones (kaip antai santaupos, kreditai, dotacijos, mikrokreditai ir draudimas); mano, kad tokiomis sustiprintomis politikos priemonėmis bus suteikta galių moterims ir NVO ir skatinamas moterų verslumas; mano, kad šios priemonės padės pagerinti moterų gebėjimus naudotis teisinėmis ir finansinėmis priemonėmis, remti mergaičių švietimą, padidinti informacijos sklaidą ir galimybes ja naudotis, steigti teisinės pagalbos tarnybas ir rengti finansinių paslaugų teikėjų mokymus su lytimi susijusių svarbių aspektų srityje;

44. ragina Komisiją ir valstybes nares imantis veiksmų vystymosi srityje aktyviai skatinti moterų verslumą ir nuosavybės teises kaip vieną iš moterų nepriklausomybės nuo jų vyrų didinimo ir atitinkamų valstybių ekonomikos stiprinimo būdų;

45. primena, kad spalio 15 d. paskelbta Pasauline kaimo moterų diena, ir ragina Europos Sąjungą bei valstybes nares skatinti besivystančiose šalyse rengti informuotumo didinimo kampanijas;

o

o o

46. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui, Pasaulio banko prezidentui, Pietryčių Azijos valstybių asociacijai, Europos ir Lotynų Amerikos šalių parlamentinei asamblėjai, AKR ir ES jungtinei parlamentinei asamblėjai.

([1]) OL C 46, 2006 2 24.